

สมจริง ช้วนกุล 2552: ผลกระทบของระดับการยอมรับข้าวพันธุ์ใหม่ต่อรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
เกษตรและทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์จารึก สิงห์ปรีชา, Ph.D. 104 หน้า

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์ถึงรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร โดยเน้นรายได้ที่มาจากการผลิตข้าวของ
ครัวเรือน เนื่องจากข้าวเป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญอีกทั้งประชากรที่อยู่ในภาคการเกษตรของประเทศส่วนมากเป็น
ผู้ผลิตข้าว อย่างไรก็ตามปัญหาที่เกิดขึ้นในการผลิตข้าวนั้น ได้แก่ ระดับผลผลิตต่อไร่ของประเทศไทยยังต่ำเมื่อเทียบ
กับระดับผลผลิตเฉลี่ยของโลกซึ่งส่งผลต่อรายได้ของเกษตรกร ดังนั้นหากปริมาณผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้
รายได้ของประชากรในภาคเกษตรเพิ่มสูงขึ้นและช่วยลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ทำให้มีการกระจายของรายได้ดีขึ้น
ในที่สุด ดังนั้นในการศึกษาจึงมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการเพื่อที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของ
ผลผลิตเฉลี่ยและรายได้ ในรูปสมการเชิงถดถอยสำหรับหลายตัวแปร (multiple regression model) สำหรับการ
วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับผลผลิตต่อไร่ และปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้รวม และแหล่งรายได้ต่างๆ นอกจากนั้นจะ
ศึกษารูปแบบการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีข้าวพันธุ์ใหม่ และผลกระทบของระดับการยอมรับข้าวพันธุ์ใหม่ต่อการ
รายได้ของครัวเรือนเกษตรกร รวมทั้งการใช้ค่าสัมประสิทธิ์จีนิในแต่ละแหล่งของรายได้ (factor Gini) และค่า
สัมประสิทธิ์จีนิเทียมในแต่ละแหล่งของรายได้ (pseudo factor Gini) เป็นตัววัดการกระจายรายได้ในแต่ละแหล่ง
ของรายได้ที่ทำการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลจากการสำรวจครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 32 ตัวอย่าง บริเวณรอบศูนย์วิจัย
ข้าวอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานีปีการผลิต 2550/2551

ผลการศึกษาพบว่าระดับการยอมรับข้าวพันธุ์ กข 33 และความแตกต่างของปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่
เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยต่างๆ เช่น พื้นที่ถือครองทางการเกษตร ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อไร่และระดับการ
ยอมรับข้าวพันธุ์ใหม่แสดงได้จากตัวแปรหุ่นว่ามีสัดส่วนที่มากกว่าหรือน้อยกว่าค่าเฉลี่ย ส่วนการศึกษาปัจจัยที่
ส่งผลต่อรายได้รวมสุทธิพบว่า การศึกษาเฉลี่ยของวัยแรงงานครัวเรือน ราคาข้าว จำนวนแรงงานครัวเรือนที่ออกไป
ทำงานนอกพื้นที่ เป็นตัวกำหนดที่สำคัญ นอกจากนั้นผลการศึกษาได้พบว่าแหล่งรายได้ที่สำคัญของครัวเรือนเกษตรกร
มาจากรายได้นอกภาคเกษตรถึงร้อยละ 63.91 ของรายได้ทั้งหมด และการวิเคราะห์การกระจายรายได้พบว่าแหล่ง
รายได้ที่มีความไม่เท่าเทียมกันมากที่สุด คือรายได้ที่มาจากการผลิตข้าว มีค่าสัมประสิทธิ์จีนิ 0.527841 และรองลงมา
คือรายได้จากการเกษตรอื่นๆในฟาร์ม มีค่าสัมประสิทธิ์จีนิ 0.521265 ตามลำดับ ส่วนค่าสัมประสิทธิ์จีนิของรายได้
ทั้งหมดเท่ากับ 0.394381 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีรายได้ไม่เท่าเทียมกันค่อนข้างสูง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาพบว่า ภาครัฐควรส่งเสริมกิจกรรมการผลิตนอกจากการผลิตข้าวของครัวเรือน
ควบคู่ กับการส่งเสริมหรือนำเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะให้เกษตรกร โดยส่งเสริมให้เกษตรกร
เปลี่ยนแปลงการเพาะปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองเป็นข้าวพันธุ์ใหม่ที่มีการส่งเสริมเนื่องจากการเพิ่มระดับผลผลิตอีก
ทั้งยังเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมอีกด้วย